

DZIENNIK NARODOWY

wychodzi o godz. 8-ej rano z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych

PROGRAM od CZWARTKU 4 do NIEDZIELI 7 WRZEŚNIA WŁ. 1919 r.

Dziś! dawno oczekiwany jeden z najwybitniejszych dramatów amerykańskich p. t. Dziś!

<KINO-TEATR>
CARY

BŁĄD MATEK

DRAMAT AMERYKAŃSKI w 6-ciu CZĘŚCIACH

ANONS! Od poniedziałku 8 września **KIELICH MIŁOŚCI I GORYCZY** Wspaniały dramat towarzyski wykonany przez franc. fabrykę „PHOCEA” w Marsylji

TEATR WSPÓŁCZESNY

pod dyрекcją WŁ. BIENIN-BIELENINA

W Świelicy „ZNICZ” (aleja 3 Maja L. 12)

W poniedziałek dnia 8 września o godz. 4 po poł.

MOJE BOBO

Krotochwila w 3 aktach (z angielskiego) M. Mayo

W poniedziałek dnia 8 września 1919 r. o godz. 8 wieczorem

PREMIERA

RZECZYWISTOŚĆ

Komedja w 3 aktach Bol. Gorkyńskiego

W ANTRAKTACH KONCERT ORKIESTRY

OGŁOSZENIE PAŃSTWOWY URZĄD WĘGLOWY

podaje do wiadomości swych odbiorców, że za węgiel wysyłany z kopalń, począwszy od 1-go września 1919 r., zgodnie z rozporządzeniem p. Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 30-VIII 1919 r., będą liczone następujące ceny plus 10 proc. podatku komunalnego, ściągane przez P. U. W. z góry, jednocześnie z zapłatą za węgiel.

1) Za węgiel Dąbrowski:	Gruby	Mk. 113.00 + 10 proc.	za 1 tonnę franko wagon kopalnia
	Kostka I	„ 113.00 + 10 proc.	
	Kostka II	„ 113.00 + 10 proc.	
	Orzech I	„ 107.00 + 10 proc.	
	Orzech II	„ 100.00 + 10 proc.	
	Orzech III	„ 93.00 + 10 proc.	
	Pospółka	„ 80.00 + 10 proc.	
	Miał	„ 53.00 + 10 proc.	
		„ 64.00 + 10 proc.	

2) Za węgiel brunatny

3) Za węgiel gazowy Cieszyński:

Gruby i kostki	Mk. 97.50 + 10 proc.	za 1 tonnę
Orzechy	„ 92.00 + 10 proc.	franko wagon
Pospółka i drobny	„ 79.00 + 10 proc.	kopalnia.

4) Za koks lejarzki Cieszyński 128. — za jedną tonnę franko wagon kopalnia.

Odbiorcy b. okupacji austriackiej mogą opłacić należność w koronach, licząc za każde 100 mk.—200 kor.

W związku z powyższym, Państwowy Urząd Węglowy uprasza swych odbiorców o rychłe poczynienie dodatkowych wpłat, stosownie do wysokości zmienionych cen, dla uniknięcia zwłoki w dostawie węgla.

Warszawa, dnia 31 sierpnia 1919 roku.

Bez butów

Zdziwicie się zapewne, że piszemy te słowa. Na miejscu, gdzie zwykle roztrząsa się poważne sprawy polityki narodowej, ma się mówić o rzeczy wprawdzie bardzo potrzebnej i drogiej (i jak drogiej), lecz jakże dalekiej od spraw wspomnianych. A jednak, żyjemy w takich stosunkach, że kwestja butów, manufaktury, koszuli urosła niemal do kwestji polityczno-narodowej, że palącą sprawą butów zająć się dziś musi rząd i całe społeczeństwo. Bez przesady.

Czy nie widzicie codziennie oddziały i patrole naszych żołnierzy, stąpających bosą nogą po kamiennym bruku ulicy, czyście nie zauważyli ich podartych spodni, przez które świeci gołe ciało? Gdybyście im rozpięli bluzy na piersiach, przekonalibyście się, że wielu z nich nie-

ma koszuli, bez której wy może nie wyobrażacie sobie życia. Tak, wielu żołnierzy niema bielizny i pada ofiarą tyfusu; kilkadziesiąt procent żołnierzy chodzi bez butów, nawet bez trepów.

Wojsko nasze jest bose; czy patrząc na bose nogi żołnierzy, maszerujących przez miasto z nieodstępą piosnką na ustach, lub stojących na warcie, nie drgnęliście, czy ból serdeczny nie ścisnął wam serca a rumieniec wstydu nie zapłonął na licach? Czy myślał waszą na ten przykry widok nie zatargała na chwilę patriotyczna troska, że oto ci, którzy są dziś najcenniejszym w Polsce elementem, jej siłą i nadzieją, ci nasi bohaterzy narodowi, którzy gromią jej wrogów i rozszerzają jej granice, ci właśnie chodzą boso i zawsze, ni, pośród nas, obutych i odzianych.

Te refleksje smutne nie powinny wam dać ani na chwilę spokoju, te fakty upokarzające powinny rozplomić waszą energię i pobudzić was do ofiarności a nawet poświęcenia bez granic.

Dlaczego żołnierz niema butów? Czy rząd niema pieniędzy, czy brak materiałów, czy organizacja gospodarcza wojska zła, czy mnożące się z dnia na dzień nadużycia stoją na przeszkodzie zaopatrzeniu wojska, czy też wszystkie te przyczyny razem składają się na to, iż żołnierz nasz niema butów i innych rzeczy, nie wiemy. Ktoś jednak powinien dać odpowiedź na te pytania, powiedzieć prawdę społeczeństwu i wezwać je na pomoc. Lecz już dziś te krzyżące braki powinny obudzić sumienia obywatelskie, powinny się na miejscu znaleźć środki na usunięcie najdotkliwszych braków żołnierza, patriotyczna troska powinna tu na miejscu zrodzić inicjatywę obywatelską, która by rozciągnęła opiekę nad żołnierzem, na jaką on zasługuje.

Jeżeli rząd niema w stanie podjąć tyłu rozbieżnym obowiązkom, pomóżmy mu, bo to nasz rząd, nasze wojsko. Dajmy żołnierzowi, co mu się należy, nie tylko dlatego, że bosi żołnierz razi naszą dumę narodową, ale godzi w podstawy naszego państwa. Bosi, obdarty i głodny żołnierz, to gleba podatna na bolszewizm, to zarazem dezercja i demoralizacja wojska.

Żołnierz nasz niema butów! Niema ich dziś, gdy grzeje opóźnione lato. Lecz co będzie w zimie, która zbliża się szybkimi krokami? Czy bosi i obdarty ma on pełnić straż nad Berezyną i Zbruczem. Czy zziębnięty i głodny ma pełnić odpowiedzialną służbę w kraju? Kto zdoła odpędzić od siebie te natrętne myśli, kto może patrzeć obojętnie na bose nogi żołnierza?

Wszystkie głowy powinna opanować ta myśl i powinna zrodzić czyn. Niema czasu do stracenia.

F. D.

Chrześcijańska

FABRYKA BIELIZNY

P. Kobzar, B. Szczęsny i S-ka

Warszawa, Chłodna 44-2, tel. 205 — 1° przyjmuje zamówienia i poleca wszelką bieliznę po cenach konkurencyjnych

ROBOTA SOLIDNA!

Sytuacja na G. Śląsku

Korfanty komisarzem G. Śląska.

Biuro Wolfa donosi: Korfanty został mianowany przedstawicielem Polski przy komisji plebiscytowej ententy na G. Śląsku.

Emigracja na G. Śląsku.

Pisma niemieckie donoszą, iż emigracja z Górnego Śląska wzmaga się stale. Liczba chcących opuścić G. Śląsk wynosi 40 tysięcy osób, wśród których jest bardzo wielu inżynierów i techników. Pisma dodają, iż większość tych specjalistów zamierza przenieść się do Polski, by swe wiadomości poświęcić przemysłowi polskiemu.

Strach ma wielkie oczy.

Co kilka dni pojawiają się pogłoski, że wojska gen. Hallera mają wkroczyć, Pod wrażeniem tych pogłosek Niemcy masowo uciekają, aby po jakimś czasie, uspokoiwszy się, powrócić znowu do domów.

Ustąpienie Hoersinga.

Prasa niemiecka zaznacza, iż stanowisko Hoersinga jest zachwiane. Jako jego następcę wymieniają hr. Lerchenfelda z urzędu spraw zagranicznych lub d-ra Breueninga, nadburmistrza Bytomia.

Notatki polityczne

Niemcy szczują Litwę przeciw Polsce. „Głos Litwy” z Kowna komunikuje, że podobno Rząd Niemiecki proponował Rządowi Litewskiemu pożyczkę na bardzo dogodnych warunkach, a przede wszystkim wymagał, by Litwa zobowiązała się do popierania Niemiec przeciwko Polsce. Rząd Litewski odrzucił to rządanie

700,000 robotników niemieckich zażądać mają aljanci od Niemiec dla odbudowy zniszczonych obszarów francji. Robotnicy ci muszą się zobowiązać przynajmniej pół roku zostać we francji.

Z przebrzmiałej przeszłości. Tel. Comp. z Nowego Jorku. »New York Sun« ogłasza szczegóły planu, ułożonego przez Niemców w r. 1917, a zmierzającego do utworzenia ścisłej koalicji między Niemcami, Polską i prowincjami bałtyckimi. Do sojuszu tego przystąpić miała później Japonia, poręczając Niemcom kolonie.

Rumunja w Besarabji. Rumuńskie Biuro prasowe donosi: Zwycięski pochód armii rumuńskiej w północnej Besarabji trwa dalej. Dzisiaj zaatakowali bolszewicy koncentrycznie nasz front, zostali jednak odparci. Ponieważ czerwoni gwardziści bronili się, można było pojmać bardzo mało jeńców.

Rumunja odpowiada milczeniem. Według »Echo de Paris« najwyższa Rada badała położenie jakie wytworzyło się skutkiem długiego milczenia Rumunji, która nie dała odpowiedzi na żadną notę do niej wystosowaną. Dziennik twierdzi, że są planowane ostre zarządzenia, ewentualnie zerwanie stosunków dyplomatycznych.

Traktat pokojowy z Austrią. Najwyższa Rada przedłużyła termin do dnia odpowiedzi na traktat pokojowy z niemiecką Austrią o 2 dni, t. j. do dnia 8 września.

Anglja uznała Wilno Stolicą Litwy. »Telegraphen Compagnie« donosi z Rotterdamu: Rząd angielski uznał Wilno, jako stolicę Litwy.

Termin dokonania plebiscytu. Najwyższa Rada postanowiła poczynić zarządzenia, żeby plebiscyt we wszystkich krajach i okręgach mógł być ukończony już dn. 31 stycznia 1920 roku.

Misja polska do Denikina. Pisma warszawskie donoszą: W tych dniach wyjeżdża do Rostowa nad Donem specjalne misja dołska do sztabu armii generała Denikina. Misja ta ma za zadanie opiekę nad obywatelami polskimi na terytorjum, zajętem przez Denikina, organizację reemigracji tych obywateli, uporządkowania spraw konsularnych oraz nawiązanie stosunków handlowo-przemysłowych. Na czele misji stoi p. Franciszek Skąpski.

Kto jest w Kijowie. Z telegramów okazuje się, że 26 sierpnia prawdopodobnie równocześnie Denikin i Petlura weszli niewielkimi oddziałami i przy pomocy tajnych organizacji miejscowych zajęli miasto. Bolszewicy zdołali znów dostać w swoje ręce Kijów, o czym świadczy rozkaz Rakowskiego, dziękujący krasnoarmiejcom za ocalenie Kijowa z dnia 30-go sierpnia. Przypuszczalnie więc po raz drugi Kijów zajęły ochotnicze wojska Denikina.

Zjazd wójtów i pisarzy gmin.

Dnia 5 b. m. odbyło się w biurze Sejmiku Zebranie Wójtów i pisarzy gminnych pow. Piotrkowskiego, zwołane przez Starostę p. Malanowskiego, celem nawiązania kontaktu między organami administracji powiatowej a gminami. Chodziło o pouczenie i poinformowanie przedstawicieli samorządu gminnego o aktualnych w chwili obecnej sprawach aprowizacyjnych, sanitarnych, szkolnych, skarbowych i t. p.

W zebraniu uczestniczyli między innymi: starosta Malanowski, który zagaił zebranie, inspektor szkolny p. Skowroński, lekarz pow. Dr. Ludomir Lipiński, referent administracji p. Władysław Kaszubski, ref. aprowizacyjny p. Gužas, pomocnik inspektora skarbu p. Marjan Fajfer.

Ożywioną dyskusję wywołała sprawa aprowizacji w mieście i powiecie. Starosta Malanowski zaproponował zebraniemu ażeby urzędy gminne zwołały Ogólne Zgromadzenia gminne, celem przeprowadzenia uchwały, że wszyscy bez wyjątku rolnicy zobowiązują się nie sprzedawać zboża szmuglerom, lecz wszystko zbywające im zboże będą sprzedawać wyłącznie upoważnionym do tego instytucjom do czego zresztą są obowiązani, w myśl reskryptu Ministerstwa Aproprowizacji.

Starosta przy tej sposobności zakomunikował zebraniemu uchwałę młynarzy pow. Łowickiego, mocą której wszyscy młynarze zobowiązali się mleć tylko dla komisji aprowizacyjnych gminnych i miejskich, oraz dla osób, posiadających zezwolenie władzy.

Wójtowie i pisarze przyrzekli oddziaływać w gminach w tym duchu, aby po-

wyższe wskazówki p. starosty były wykonywane, oraz wyrazili gotowość energicznego współdziałania przy odstawie zboża na potrzeby ludności bezrolnej.

Referent p. Kaszubski zwrócił uwagę na ważniejsze ustępy i rozporządzenia Władz Centralnych jako to: w sprawie przyznania emerytur wojskowym, którzy służyli w armji rosyjskiej; w sprawie dyspensy od czasu wdowiego, wynagrodzenia poszkodowanych robotników wskutek nieszczęśliwych wypadków i t. p.

Poseł Aleksander Fijałkowski w dłuższym przemówieniu wzywał pp. wójtów i pisarzy, aby wytyczyli w tym krytycznym dla państwa czasie wszystkie siły do wykonywania rozporządzeń władz w zakresie aprowizacji ludności bezrolnej i miejskiej.

Lekarz pow. Dr. Ludomir Lipiński omówił sprawę odwzajemienia powiatu, walkę z epidemjami, budowę łaźni ludowych i domów izolacyjnych. Urzędy gminne za mało zwracają uwagi na sprawy sanitarne.

Pisarze pp. Matjaszewski, Mokrzycki i inni wyrazili opinię że część spraw sanitarnych winna być przekazana organom Policji Państwowej.

P. Kaszubski przychylając się do tej opinii zwrócił uwagę na niedostateczne przygotowanie członków Komisji sanitarnych do wykonywania powierzonych im czynności, a pisarze gminni, przeciążeni pracą biurową, nie są w stanie tych prac dopilnować. Byłoby koniecznym przekazanie tych spraw sanitarnych Policji Państwowej i urządzenie w tym celu dla członków Policji specjalnych kursów.

Na wniosek starosty, oraz Dr. Lipińskiego postanowiono zwołać zjazd członków komisji sanitarnych w Piotrkowie i Bełchatowie celem pouczenia członków Komisji sanitarnych o ich zakresie działania.

Inspektor szkół p. Skowroński omawiał niedomagania w dziedzinie szkolnictwa.

Referent p. Jan Maniecki udzielił wyjaśnień w sprawie zapomóg, udzielanych przez skarb państwa rodzinom wojskowych polskich.

Inspektor gmin p. Dominik Dratwa mówił o kompetencji wójtów i Rad gminnych, które często przekraczają swoją kompetencję, a w wielu znów wypadkach z przysługujących im praw nie korzystają.

Obraoży zakończył przewodniczący starosta Malanowski.

Szkolnictwo w Piotrkowie

Otrzymujemy następujące pismo: Zarząd P. O. Związku Nauczycieli Polskich Szkół Powszechnych czuje się w obowiązku sprostowania niektórych informacji, zawartych w umieszczonej w »Dz. Narod.« z d. 31-VIII notatce p. t. »Szkolnictwo w Piotrkowie«, a podpisanym literami »Ab«. Prawdą jest, że niektóre szkoły już w 2-gim dniu zapisów były przepelnione, jak również prawdą jest i to, że znaczna ilość dzieci (około 500) narazie nie będzie mogła korzystać ze szkoły.

Natomiast niesłusznym jest zarzut zrobiony demokratycznemu Zarządowi miasta, który jakoby w sprawie szkolnej usiłuje stosować system oszczędnościowy. Kół sprawa ta w rzeczywistości przedstawia się nie tak, jak o niej pisze p. Ab. Zarząd Związku już w 2-gim dniu przyjmowania dzieci do szkoły zwrócił się bezpośrednio do p. Prezydenta z informacjami o stanie zapisów; na to otrzymał kategoryczne zapewnienie, iż dzieci bez nauki nie pozostaną, i odpowiednią ilość sal szkolnych znaleźć się musi. Zarząd miasta, nie czekając na przypomnienie autora notatki — sam o tej sprawie myśli.

Groźenie więc publiczną demonstracją jest co najmniej niewłaściwe.

Tyle co do kwestji zapisów. A teraz w sprawie VI kl. Zgadamy się z autorem, że koniecznym jest otwarcie tej klasy w śródmieściu. Mamy jednak powody przypuszczać, że nie troska o dobro dzieci podyktowała autorowi złośliwe słowa o braku wykwalifikowanych sił nauczycielskich, koniecznych dla kl. VI-ej, a jedynie chęć siania niezgody i rozłamu wśród miejscowego nauczycielstwa.

Możemy zapewnić p. Ab, że odpowiednio siły dla tej klasy znajdują się z pewnością. Nie należy więc insynuować, jakoby brak nauczycieli był przyczyną nie otwierania tej klasy w śródmieściu.

Wiadomości o przeniesieniu tej klasy na Bugaj są przedwczesne, ponieważ zapisy do kl. VI męskiej i żeńskiej w śródmieściu się przyjmuje i obie klasy są zapelnione.

NA POTRZEBY ŻOŁNIERZA POLSKIEGO

Staraniem Korpusu Oficerskiego Baonu Zapasowego 2 pułku piechoty Legjonów i Ligi Kobiet, odbędzie się dziś w niedzielę

W PARKU Ks. PONIATOWSKIEGO

WIELKI KIERMASZ

Niebywała ilość atrakcji. ** 600 fantów żywych i artykułów spożywczych. ** Bufet obficie zaopatrzoney we własnym zarządzie

W razie niepogody Kiermasz odbędzie się 8 bm.,

ewentualnie w następną niedzielę 14 bm.

Wstęp 3 korony, dla wojskowych i młodzieży 2 kor.

Natomiast najzupełniej zgadzamy się z autorem w kwestji chwilowej bezczynności Dozoru Szkolnego — jednakże na usprawiedliwienie tego należy powiedzieć, iż w obecnym czasie z powodu wyjazdu kilku osób jest zdekompletowany. Może p. Ab przyda się wiadomość, że Dozór

Szkolny Piotrkowski gdy pracował w pełnym komplecie, należał do najczynniejszych w Okręgu i sprawę szkolnictwa miejskiego traktował b. poważnie i przychylnie.

Zarząd P. O. Zw. Naucz. Szkół powszechnych.

MARTON-MARTINI

Jak już donosiliśmy, rafinowany i niezwykle pomysłowy oszust, Morton-Rybsoń, tydzień temu został aresztowany w Kłomnicach, gdzie pojawił się jako oficer wojsk gen. Hallera i obecnie rozpamiętywa w areszcie piotrkowskim owe pełne wrażeń przygody, skąpą jeno częścią tych wrażeń dzieląc się z sędzią śledczym kap. Szajnerem. Głównym uroczajem w jego szarem życiu, wciąż innem, są zapewne marzenia o nowej ucieczce i nowych jeszcze i niecznych przygodach. Są to jednak bezplodne marzenia, gdyż nie zdoła już zmylić czujnych straży.

Dwa fałszywe nazwiska

Z ostatniego występu Martona w Kłomnicach zasługuje na zanotowanie kilka ciekawych czynków. Podaliśmy, że wystąpił tam pod przybranym nazwiskiem Jana Sosnowskiego. Jak się okazuje, jego dokument podróży, oczywiście sfałszowany, opiewał na to nazwisko, natomiast oficerowi tamtejszemu, komendantowi punktu odkarmiania koni, przedstawił się jako Mortini, kapitan kwaterymistrz 27 p. dywizji wojsk gen. Hallera i zastępca pułkownika tegoż pułku, gdyż to obcozmięcze nazwisko lepiej odpowiadało jego przynależności do wojska, w którym jest sporo cudzoziemskich oficerów. Jest charakterystyczne, że w krótkim czasie po ostatniej ucieczce podczas transportu w Częstochowie oszust zdołał się w zupełności wyekwipować.

Aresztowano go bowiem w zupełnie nowym mundurze i butach. Widocznie ktoś mu udzielił pomocy. Znalazł ją także w pieniądzech skradzionych oficerowi w Kłomnicach.

Muzeum Mortonia

Za każdym razem aresztowania odbierano oszustowi rzeczy i ubrania, dając mu strój więzienny. Z rzeczy tych powstał duży magazyn; składa się on nie tylko z części umundurowania, butów, broni itp. znajduje się w tem osobliewem muzeum kilkanaście sfałszowanych dokumentów podróży i innych kilka podrobionych pieczęci, obfita korespondencja miłosna itp

Romansowy »kurjer«

Okazuje się bowiem, że oszust był zapalonym wielbicielem kobiet, zawierał z nimi znajomości także w pociągu, jeżdżąc ze względów na wygodę jako »kurjer«, któremu wyznaczono osobny przedział w wagonie »Kurjerów«. Świadczą o tem listy dam, które wspominając w nich miłe chwile, spędzone z »kapitanem« w osobnym przedziale »kurjerskim«.

Sędzia śledczy, kap. dr. Szajner z całym zapalem prowadzi śledztwo w sprawie niebezpiecznego oszusta, które przynosi mnóstwo interesujących szczegółów, a które przybierze zapewne duże rozmiary i potrwa czas dłuższy.

Demonstracje głodowe w Piotrkowie

W Piotrkowie dał się odczuć w ubiegłych tygodniach i z początkiem b. m. dotkliwy brak chleba. Jeżeli można go było dostać, musiano płacić niebywale wysokie ceny paskarskie. Ponadto stosownie do wydanych przez władzę zarządzeń, zamknięto z początkiem tego tygodnia piekarnie, które nie otrzymały zboża z aprowizacji. Wytworzyła się bardzo krytyczna sytuacja. Aproprowizacyjny chleba nie było wcale, bo dwory i gminy nie dostawiły przepisane go kontyngentu, a wskutek zamknięcia piekarni zniknął także i chleba zakartkowy.

Widmo głodu coraz bardziej, zagraża zaczęło

Cierpliwoci spokojnej zazwyczaj ludności piotrkowskiej wyczerpała się tembardziej, że z miasta odbywa się masowy wywóz tłuszczów i słoniny. Pod hasłem

Żądamy chleba

liczne rzesze uboższej ludności wśród której przeważali robotnicy kolejowi, wyległy w środe przedpołudniem na ulice, aby demonstrować przeciw gospodarce, wygładzającej mieszkańców. Zwarta masa zbiedzonych mężczyzn i kobiet udała się około godziny 10 najpierw przed gmach Komisarjatu Rządowego. Z ramienia demonstratorów delegacja przedstawiła rozpaczliwy stan rzeczy pod względem aprowizacji komisarzowi Malanowskiemu, który przyrzekł poczynić natychmiast zarządzenia,

aby mieszkańców uchronić od katastrofy głodowej.

Stąd ruszył tłum przed Magistrat. Delegacja podążyła na górę do biura Zarządu miasta. Przyjął ją prez. Wallas, który następnie wyszedł na balkon i przemówił do zebranych rzesz, zaznaczając, że Magistrat nie ponosi tu żadnej winy, ponieważ jest uzależniony w otrzymywaniu zboża od aprowizacji powiatowej. Prez. Wallas przyrzekł poczynić u władz odpowiednie starania, celem zapewnienia mieszkańcom chleba.

Przemówił jeszcze ławnik p. Dratwa i robotnik kolejowy p. Kowalski, poczem demonstranci, (wśród których przeważali kolejarze) zaczęli się spokojnie rozchodzić do swoich zajęć.

Zajścia na dworcu

Część uczestników demonstracji podążyła na dworzec kolejowy, gdzie właśnie Jan Bartenbach, właściciel składu wędlin przy ul. Bykowskiej za przejazdem kolejowym, nadał jako bagaż kilkadziesiąt kilo tłuszczów i słoniny. Tłum rzucił się na rzeźnika i na paki, naładowane tłuszczami przeznaczonymi na wywóz w stronę Warszawy. Sierżant straży kolejowej, który starał się nie dopuścić do rozgrabienia tych pak, został silnie poturbowany zdarto mu polety, a rzeźnika wyprowadzono na plac, a następnie do ogrodu kolejowego. Wśród wrogich okrzyków

KINO VICTORIA

Wielkie arcydzieło sztuki
kinematograficznej.

DLA MŁODZIEŻY do LAT 16 WSTĘP WZBRONIONY
Od soboty 6 do poniedziałku 8 września

WĘGIERKA

Wzruszający dramat
w 6 częściach z ży-
cia artystki węgier-
skiej.

KONKURS

Wydział Powiatowy Sejmiku w Piotrkowie ogłasza niniejszym konkurs na posadę Kierownika biura porad prawnych przy Sejmiku Powiatowym z pensją stałą 1000 kor. miesięcznie oraz dodatkowym honorarjum za porady.

WARUNKI:

- 1) przynależność państwowa polska
- 2) wyższe studia prawnicze
- 3) znajomość stosunków w b. Królestwie kongresowym.

Przewodniczący Wydziału: *W. Malanowski.*
1320

Sekretarz: *Futyma.*

Zaproszenie

W dn. 8 września, tj w poniedziałek, o godz. 4 po południu, odbędzie się w sali Tow. Dobroczyńności (Bykowska) ogólne zebranie właścicieli nieruchomości celem omówienia i powzięcia decyzji w sprawach bieżących.

Na zebranie to zaprasza wszystkich p.p. właścicieli nieruchomości chrześcijan.

Zarząd Stow. Wł. Nieruchomości m. Piotrkowa.

„Powieść paskarza”

„precz ze szmuglerami” i t. p. i zlorzeczeń na aprowiację, prowadzono Jana Bartenbacha ulicami miasta, przyczem zaopatrzono go jeszcze napisem „Tak wygląda paskarz”. Piętnowano także postępowanie rzeźników, piekarzy różnych paskarzy i szmuglerów, którzy ogoławają miasto z artykułów codziennej potrzeby narażając mieszkańców na głód i nędzę. Zachowanie się tłumu, wśród którego przeważała gawiedź i wyrostki budziło pewne zaniepokojenie, zwłaszcza, że już zaczęli się uwijać wśród demonstrantów agitatorzy komunistów. Na ogół jednak do poważniejszych zajść nie przyszło.

Kilku z pośród demonstrantów wpadło do sklepu z wędlinami p. Edwarda Bartenbacha, którego zmuszono do udania się do gmachu Komisarjatu rządowego skąd go jednak wkrótce zwolniono.

Natomiast sędzia śledczy zarządził natychmiastowe aresztowanie Jana Bartenbacha co przyczyniło się do uspokojenia demonstrantów, około godz. 3 popołudniu zaczęli się oni rozchodzić.

Demonstracje i zajścia ostatnie są przestrogą aby nie przeciągać struny cierpliwości szerokiej rzeszy, które patrząc na indolencję władz i na bezkarne orgje paskarstwa, same zaczynają szukać winowajców.

KRONIKA

3 Wrzesień. Bronisławy.
Środa.

Wschód słońca o g. 5 m. 14. Zachód słońca o g. 6 m. 44. Wschód księżycy o g. 9 m. 38 r. Zachód księżycy o g. 10 m. 45.

Zmiany rządzie. „Monitor Polski” ogłasza urzędowo dymisję ministra sprawiedliwości Sipińskiego i nominację nowego ministra Bronisława Sobolewskiego, prezesa sądu apelacyjnego.

Sprawa Cieszyńskiego. Najwyższa Rada sojusznicza podjęła we czwartek rano na nowo zagadnienie przynależności ks. Cieszyńskiego. Najwyższa Rada wysłuchała w czwartek do godz. 1 m. 15 wywodów ministra spraw zagr. Benesza, natomiast w piątek przemawiali imieniem Polski Paderewski i Dmowski.

Z miasta

Do Czytelników. W ciągu bieżącego tygodnia nastąpiła chwilowa przerwa w wydawnictwie naszego pisma, ponieważ część pracowników zecerskich zajętych dotąd przy „Dzienniku Narodowym”, wyjechała do Poznania.

Zarząd miejscowej organizacji drukarzy poczynił już starania, celem przydzielenia pewnej liczby zecerów do pracy przy „Dzienniku”. Dopóki jednak nie nastąpi

skompletowanie personelu zecerskiego, zmuszeni będziemy chwilowo wydawać „Dziennik” w zmniejszonej objętości.

Pomóżcie żołnierzom! Żołnierz nasz niema butów, bielizny i t. p. Piszemy o tem na innym miejscu, zresztą wszyscy to widzimy. Celem zarządzenia choć częściowo tym brakiem, korpus oficerski baonu zapasowego 2 p. Legionów urządził dziś w niedzielę w parku im. ks. Józefa wielki kiermasz z niezwykle urozmaiconym programem. Społeczeństwo nasze, które kocha swego bohaterskiego żołnierza i z boleścią patrzy na jego braki, gorąco poprze cel powyższy. Wszak to dla naszego żołnierza! Jesteśmy pewni, że piękny park im. ks. Józefa będzie dziś przepełniony po brzegi.

Obrady Sejmiku pow. Wczoraj obradował pod przewodnictwem Kom. Rządu Malanowskiego Sejmik powiatowy przy współudziale posłów: Kozłowski, Fijałkowski, Kotasa i Szperny. Po dokonaniu wstępnych formalności, zabrali głos posłowie: Kotas i Szperna, tłumacząc się, dlaczego są przeciwni podatkowi. Posłowie Kozłowski i Fijałkowski wyjaśnili zebranym konieczność składania ofiar i danin na rzecz państwa.

W dyskusji zabierali głos: Kom. Malanowski, Woźnicki, Chmyzowski, Seratin i inni. Następnie obrady potoczyły się na temat gospodarki powiatu. Z braku miejsca sprawozdanie zmuszeni jesteśmy odłożyć do najbliższego numeru.

Organizacja Hurtowni powiatowej. Wydział Powiatowy przystępuje do definitywnego zorganizowania Hurtowni Powiatowej, której zadaniem będzie finansowanie przyznanych dla powiatu artykułów kontyngensowych, jak nafta, cukier, sól, etc., oraz sprowadzanie na własną rękę innych artykułów, jak nawozy sztuczne, tytoń, śledzie i artykuły niezbędnie potrzebne w rolnictwie, Hurtownia Powiatowa ma się oprzeć przede wszystkim na istniejących w powiecie kooperatywach i kółkach rolniczych. Na kierownika upatrzony jest p. Olgerd Zan, ukwalifikowany handlowiec z Warszawy.

Ratujmy dzieci. Na ten cel przeznaczą kino „Czary” całkowity dochód z przedstawień we wtorek 9 b. m. Należy się spodziewać, że publiczność nasza zawsze ofiarna na cele humanitarne, i tym razem nie poskąpi swego poparcia, zwłaszcza, że idzie o ratunek dzieci.

Kurs giełdy warszawskiej

Warszawa, 6 b. m. (telefonem)

Rub. car. 500, 103'50—101'75 mk.
Kor. 49'80—49'50 mk.
Fr. 363—366 mk.
Dolary 311.50 mk.

TELEGRAMY

Sejm zbierze się 7 października.

Warszawa, 6 bm. (Telefonem PAT)
Dziś pod przewodnictwem Marszałka Trąpczyńskiego, w obecności przewodniczącego Rady Ministrów D-ra Leona Bielińskiego, odbyło się posiedzenie Konwentu Senjorów. Postanowiono zwołanie Komisji spraw zagranicznych na dzień 16 bm., Komisji konstytucyjnej, budżetowej, wojskowej, celnej, prawniczej i ochrony pracy na wtorek 30 bm.

Pełny Sejm zbierze się 7 października.

Konwent Senjorów przyjął do wiadomości referat wiceministra spraw zagr. hr. Skrzyńskiego o położeniu politycznym, jako też referat w kwestji urlopów dla studentów, odbywających służbę wojskową, przyczem zgodzono się, aby urlopy wydawać serjami. W końcu załatwiono kilka wewnętrznych spraw administracyjnych.

Represje na G. Śląsku

Sosnowiec, 6 b. m. (Telefonem).
Represje na Górnym Śląsku trwają w dalszym ciągu. Niemcy wywożą ludność cywilną w głąb Niemiec, zwłaszcza więźniów politycznych. Aresztowania nie ustają. W różnych stronach słychać o krwawych starciach powstańców z wojskami „Grenzschutzu”. Jak słychać, siły wojskowe Niemiec na G. Śląsku mają zostać powiększone.

Plebiscyt na Górnym Śląsku na korzyść Polski

Paryż, (P. A. T.) Z Berlina donoszą: Trwa w dalszym ciągu kampanja prasy socjalistycznej i centrowej, przeciw Polakom na Górnym Śląsku. Hoersing przyznaje, że wynik plebiscytu na G. Śląsku będzie prawdopodobnie niekorzystny dla Niemiec. Hoersing nie może się pokazać na ulicy bez eskorty.

Paderewski i Dmowski przed Najwyższą Radą

Paryż, 6 bm. (PAT). Wczoraj przed południem zebrała się Najwyższa Rada Międzysojusznicza pod przewodnictwem p. Clemenceau. Paderewski i Dmowski przedłożyli specjalny memoriał, dotyczący sprawy Śląska Cieszyńskiego. Decyzja nie zapadła.

Japonja mobilizuje 4 roczniki

Jej wojska wkroczą na Syberję.
Wiedeń, (P. A. T.) Wedle doniesienia „Timesa” z Tokio, Japonja zarządziła mobilizację 4 roczników w terminie do 16 września. Wkroczenie wojsk japońskich na Syberję ma bezpośrednio nastąpić.

Komunikat polski

Warszawa, 6 bm. (Telefonem PAT)
Front Litewsko-Białoruski: Na odcinku Dźwiny żywe walki artylerji i piechoty.

Front Wołyński: Spokój.

W zastępstwie szefa sztabu gen. *Haller*, pułkownik.

— Banknoty polskie z Anglii do Polski. „Kurier Polski” donosi, iż banknoty polskie, opiewające na złote polskie, które drukowane były w Londynie, wkrótce nadejdą do Warszawy via Neufahrtwasser. Chodzi obecnie o zabezpieczenie tych transportów przy przewozie przez Niemcy do Warszawy.

— Śledztwo w sprawie gen. Iwanowskiego. Biuro Prasowe ministerstwa wojny komunikuje.

Zandmerja polowa w Wilnie odebrała niejakiej Beli Kamiennej, która przyjechała na podstawie wojskowego dokumentu podróży, wystawionego przez gen. Iwanowskiego, towary przemycane w walizce, oznaczonej nazwiskiem gen. Iwanowskiego. Celem ustalenia istoty czynu wdrożone zostało śledztwo wstępne przez Naczelny Sąd Wojskowy. Gen. Iwanowski zawieszony został w urzędowaniu.

— Echa sprawy Podp. Domańskiego. „Kurier Codzienny” donosi: Na żądanie władz polskich aresztowana została w Paryżu żona podpułkownika Domańskiego, uwięzionego przed niedawnym czasem pod zarzutem szpiegostwa. Aresztowana Domańska przewieziona będzie do Warszawy.

Listy do Redakcji

Odnosnie do notatki pt. „Marnowanie dobra publicznego” zamieszczonej w Nr 178 w rubryce Listy do Redakcji p. Zygmunt Piątkowski, będąc tym oficerem, który w wymienionym dniu wyprawiał o we wesele przesyła nam pismo, w którym stwierdza: 1) Dowództwo szpitala załogi zażądało na dzień 23.VIII godzina 9-a rano 2-ch samochodów ciężarowych do przewiezienia inwentarza szpitala — o przewożeniu chorych powiadomiony nie byłam. 2) Samochód umajony był tylko jeden w firmie ogrodniczej p. Chołujskiego na mój prywatny rachunek.

Nie mogąc jako wojskowy wdawać się w polemikę zaznaczam, iż artykuł, o którym mowa, wraz ze swym raportem za Nr. 1295, odesłałem do Dowództwa Wojsk Samochodowych.

Zygmunt Piątkowski, Porucznik i Dowódca 7-ej Autokolumny Garażowej Okr. Kieleckiego.

D-r. Józef AŁAPIN

(z Warszawy)

Chor. skórne weneryczne (914, 1206) moczo płciowe i analizy w zakresie tychże specjalności
Kaliska 30, II piętro, przyjm. od 2—3 pp. i 5—7 w. 1010

Związek Zawodowy pracowników młynarskich

w Piotrkowie zaprasza wszystkich panów właścicieli i dzierżawców młynów, jak również i ich pracowników o przybycie do Piotrkowa dn 8 t.m. o godz. 10 rano celem ugodzenia się ze swymi pracownikami co do płacy i pracy. Zgłaszać się ul. Legionów 1. 4.

Ze względu na ważność sprawy uprasza się o jak najlichniesze konieczne przybycie. *Fan Kossakowski.*

Inteligentna przyjezdna panna poszukuje spokoju umebłowanego przy rodzinie. Piśmienne oferty przyjmuje pod „Pokój” administracja „Dziennika Narodowego” Bykowska 71 1308

Zginęły 6 weksli a 100 rubli podpisane przez Marcina Zajączkowskiego daty bezterminowej. Ostrzega się przed nabyciem tychże. 1311

Zgubiono legitymację żywnościową wydaną ze Nr 1722 na imię Bolesława Flejszera.

Zginęła legitymacja żywnościowa wydana na imię Tobiasza Abramowicza.

Zginęła legitymacja żywnościowa wydana imię Moszke Spiro.

Zginęła legitymacja żywnościowa wydana imię Berka Bicza za Nr 418.

Zgubiono legitymację żywnościową wydaną imię Antoniego Stępnika.

Zginęła legitymacja żywnościowa wydana na imię Gotlieba Bucholtza z Twardosławic.

PIERWSZA SZKOŁA LĘKARSKO-DENTYSTYCZNA

egz. od r. 1897, lekarza dentysty

LUDWIKA SZYMAŃSKIEGO

W WARSZAWIE MARSZAŁKOWSKA 151

Nagrodzona na wystawie higienicznej medalem. 1058

Przyjmuje nowowstępujących ze świadectwem z ukończenia całkowitego kursu średniego zakładu naukowego. Wiadomość i program w kaceł. szkoły bezpłatnie.

Kursa maturalne prof. Cholewy

od lat 4 istniejące, przygotowują do matury 1) w gimn. klas., 2) w gimn. real., 3) w szkole realnej, oraz do egzaminu wstępnego do klasy VIII. Informacji udziela oraz wpisy przyjmuje kierownik prof. Ch., ul. Jabłonowskich, 1 p. w godzin. 7—8 wieczór. a w razach wyjątkowych w południe 1—2. 1167

W 4-o. kl. Prywatnej Szkole Żeńskiej

ZOFJI SKIERSKIEJ

zapisy uczennic przyjmuje kancelarja szkoły codziennie od godziny 10 rano do 3 po południu. 1314

LOSY klasy II-ej

Loterji Klas. R. G. O. są już do nabycia u kol. J. Szretter Bykowska 40 od 3-ej do 5-ej po połud. w Radomsku u Tomińskiego Żelazna i w kantorze J. Zeliksona Rynek 15 w Bełchatowie w skl. aptecz. W-go Passauera. 1294

Ciągnięcie kl. II ej 12 i 13-go września.

FARBY DO WŁOSÓW

firmy J. Lautrin, Paris

barwią włosy siwe i jasne na żądany kolor.

Żądać w składach aptecznych, perfumerjach i u fryzjerów.

SKŁAD FABRYCZNY na POLSKĘ:

Warszawa, Marszałkowska 79, telef. 219-37 895

PAŃSTWOWA SZKOŁA WŁÓKIENNICZA W ŁODZI

Pańska 115

z wydziałami

przedzalnicy, tkackim i farbiarsko-wykończalnicy.

Zapisy kandydatów ze świadectwami z ukończenia 4 klas Szkoły Średniej lub ukończenia 7 oddziałów Szkoły Powszechnej przyjmuje Kancelarja Szkoły, (Łódź, Pańska 115, gdzie obecnie Sąd Okręgowy), pokój Nr. 26 codziennie (prócz niedziel i świąt) od g. 10 r. do 1 po południu.

1315

Dyrektor Szkoły A. Trojanowski

ROPA

TOWARZYSTWO SPRZEDAŻY PRZETWORÓW NAFTOWYCH

z ogr. por.

w Warszawie, Mazowiecka 3.

telefon 602 dawny i 62-56

OLEJE RAFINOWANE, MASZYNOWE, CYLINDROWE, AUTOMOBLOWE, DO MOTORÓW DIKL'A, BENZYNA, PARAFINA, SMARY
1322 Stale na składzie.**Dr. IGNACY ADAMSKI!**

ordynator oddziału chirurgicznego szpitala wojkowego w Piotrkowie, przeprowadził się i wznosił przyjęcia w chorobach chirurgicznych od 12—2 i od 5—7 wiecz.

Aleja 3 Maja 17 m. 3.

1319

Dr. Paweł Broniatowski

w Częstochowie

ul. Panny Marji 2-a Aleja 1. 21.
(obok teatru Paryskiego)

Choroby skórne, dróg moczowych i weneryczne.

Przyjmuje od 9—12 w poł. i 4—7 pp.
Panie od 12—1 po poł.**Ból głowy i migrenę**

usuwają znane proszki „Migreno-Nervosin” z „kogutkiem” apteki, składy apteczne „Migreno-Nervosin” w opłatkach falsyfikaty!! 1

Matki winne pamiętać

że tylko przysypka „puder Dzidzi” natychmiast usuwa oprzałość i zaczerwienienie nie skóry u dzieci. Żądać w aptekach składach aptecznych „pudru Dzidzi” tylko z marką „Kogut”. Wyrób polski!! 4

Swierzbę

Szybko, i radykalnie usuwa maść z „Kogutkiem” apteki A. Gąseckiego. w Warszawie. Nie marnujcie pieniędzy, nie zwlekajcie choroby przez wcieranie bezwartościowych, cuchnących maści. We własnym więc interesie żądajcie w aptekach i składach aptecznych tylko maści od Swierzby z „Kogutkiem”, gdyż ta działa szybko, pewnie, nie niszczy i nie plami białizny i ma przyjemny zapach. 5

Znana pasta do obuwia

BUTALINA

nagrodzona 14 najwyższymi nagrodami na wystawach krajowych. Jest do nabycia we wszystkich solidnych sklepach w pudełkach tekturowych Sprzedaż hurtowa w skl. aptecznym dawniej A. OSUCHOWSKIEGO w Piotrkowie lub w mieszkaniu Bykowska 40 m. 5.

Każdy może nauczyć się stenografji

przez korespondencję

PIERWSZE WARSZAWSKIE

KURSA STENOGRAFJI

Prof. Ign. Sekułowicza, Warszawa,

Żórawia 42. 1297

Prospekty na żądanie darmo i franco.

Kupując pastę do obuwia trzeba zwracać uwagę na dobroć!

Jedyną pastą konserwującą obuwie, jest czysto terpentynowa
:: :: pasta :: ::**„IDEAL”**

w szkle i blasz. pudełkach

Kto czyści nią zaoszczędzi obuwia!

Żądać wszędzie

Wyrób polski!

Hurtowa sprzedaż: Rokszycka 86.

Do sprzedania po cenach przystępnych dwa powozy: jeden na gumach, drugi na żelaznych kołach oraz 2 bryczki w dobrym stanie. Wiadomość u Jurkiewicza, Piotrków, ul. Bykowska 1. 15. 1286

Lokomobilla marki „Gart i Schmitz” budowana w roku 1911 jednocyndrowa o sile 40 koni normalnych na kołach, do sprzedania. Wiadomość J. Kaczyński Radomsko. 1302

Skradziono portfel z pieniędzmi wraz z paszportem niemieckim wydanym na imię Jana Szymczaka z Łodzi oraz legitymację żywnościową na imię Samuela Boraksa. 1310

Do sprzedania za przystępną cenę, osada młynarska w okolicy Radomska przy szosie w bogatej okolicy. Młyn mrowany, pędzony siłą pary. Ziemi 3 morgi w tym 1 m. torfu. Ewentualnie potrzebny do tego młyna współnik dla rozszerzenia interesu z kapitałem 40.000 rb. Wiadomość J. Kaczyński Radomsko. 1303

Do sprzedania maszyny do pisania Remington, Hammond, Ideal, Secor, Commercial, oraz masa hektograficzna na funty. Bykowska 40, m. 15. 1307

Przyjmuję strojenia i reparacje w miescie i na wyjazd: fortepianów, pianin, fisharmonji, skrzypiec, altówek, wiolonczeli, kontrabasów, fletów, klarinetów, oboi, trąbek, intonów, arystonów, gramofonów, orkiestrjonów, medykonów, harmonji, ksylofonów, cytr, gitar, mandolin i innych instrumentów muzycznych. Tamże fortepian do sprzedania. Fr. Frachowicz, Piotrków, ul. Rokszycka 13. 1305

Nauczycielka domowa ze świadectwami z gimnazjum, kursów Baranieckiego i wielu osób u których pracowała, z doskonałą francuszczyzną i początkową muzyką, poszukuje odpowiedniej posady. Bliższe szczegóły w biurze Pośrednictwa pracy gmach po-Bernardyński, codziennie od 10—12 i od 4—6.

Zgubiono kartę meldunkową na nazwisko Rozalji Stańczyk.

Zgubiono kartę meldunkową na imię Piórkowskiej Katarzyny.

Do sprzedania kilkanaście wozów gruzu z cementowego chodnika. Sienkiewicza 12 u stróża. 1312

Zgubiła kartę meldunkową Antonina Grzechkowska.

Uczeń 7 klasy państwowego gimnazjum poszukuje korepetycji lub kondycji w przyzwoitym domu. Wiadomość w Redakcji „Dziennika Narodowego”. 1313

Skradziono mi pozwolenie na broń (rewolwer) wraz z fotografią na nazwisko Bolesława Maczugowskiego—wydana przez Komisarjat Rządu w Piotrkowie. 1311

W nocy z 3 na 4 września br. skradziono w Kamińsku konia (wałacha) maści karej, wysokość 15-3 cm., na czole małeńki kwiatek z sierści białej. Za doniesienie o nim 1000 rubli nagrody. Weronika Sitek w Kamocinku, gm. Szydłów poczta Piotrków. 1329

Zginęła legitymacja żywnościowa na imię Moszka Żuchowskiego.

Zginęła legitymacja żywnościowa na nazwisko Stefani Gozdek, zam. przy ul. Tomickiego 1. 25.

Zgubiono pięć kartek chlebowych i pięć kartek cukrowych należących do legitymacji aprowizacyjnej Nr. 6909 na nazwisko Jankiela Russa zam. przy ul. Jerolimski 1. 8.

Zginęła karta meldunkowa wydana na imię Władysława Rejniaka.

Zgubiono paszport ros. wydany na imię Bronisławy Sieroń.

Udzielam lekcji i konwersacji francuskiego języka. Porozumiewać się można we wtorki — soboty w godzinach 11—1 ul. Czarneckiego 1. 3. 1323

Juda Moszek zgubił legitymację żywnościową wydaną za № 5363.

Józef Janoszewski, zamieszkały we wsi Kobyłki gm. Woźniki, zgubił pozwolenie na broń, wydane przez Policję Powiatową w Piotrkowie. 1318

Okazyjnie zaraz do sprzedania garnitur salonowy, umywalka marmurowa, toaleta i inne. Rokszycka L. 20 u gospodarza.

POLECAM

każdą ilość ziemniaków

tylko wagonami, cetnar 12 mk. Adamski, Poznań, Nowa Ogrodowa 5.

Adres Redakcji: Piotrków, Bykowska, 71. Telefon 21

Redakcja otwarta od godziny 12- do 1-ej w południe w dnie powszednie i w niedziele. Rękopisów Redakcja nie wraca.

Administracja otwarta od godziny 9 do 1 rana i od 4 do 7 popołudniu.

Cena poszczególnego numeru 50 hal.

Adres Administracji: Piotrków, Bykowska 71.

Prenumerata miesięczna w Piotrkowie 8 kor.— na prowincji i zagranicą 9 kor.

Cena ogłoszeń przed tekstem za wiersz petitowy 5 kor. po tekście (3 str.) 4 kor.

na czwartej stronie wiersz petitowy 1 kor. drobne ogłoszenia

5 kor.

W Niedziele i święta 50 proc. drożej.